

Anmälan mot Överförmyndarnämnden i Arvika kommun och kommunens biträdande kommundirektör

---

Bakgrund

I juli 2018 anmälde Lars-Olof Gävert bl.a. Överförmyndarnämnden i Arvika kommun med anledning av bristfällig tillsyn över en tidigare god man till AA (JO:s ärende med dnr 4754-2018).

Till anmälan fogades bl.a. ett protokoll från Länsstyrelsen i Dalarnas län, daterat den 8 juni 2018 (dnr 203-3685-2018). I protokollet riktade länsstyrelsen allvarlig kritik mot nämnden bl.a. till följd av bristfällig tillsyn över den tidigare gode mannens förvaltning av AA:s tillgångar. Det framgick också att nämnden hade utrett sakförhållandena och därefter upprättat en polisanmälan, vilket länsstyrelsen såg positivt på.

JO avslutade ärendet utan att uttala något eller vidta någon åtgärd.

Nu aktuella klagomål

I en anmälan, som kom in till JO i juni 2019, har Lars-Olof Gävert återigen fört fram klagomål mot Överförmyndarnämnden i Arvika kommun med anledning av handläggningen av en utredning om hans lämplighet som god man för AA. Han har uppgett att nämnden har brustit i dokumentationen av beslutet om att inleda en utredning om hans lämplighet som god man och att nämnden därefter har genomfört utredningen utan att informera honom.

Lars-Olof Gävert har också i anmälan fört fram klagomål mot kommunens biträdande kommundirektör. Han har hävdade att den biträdande kommundirektören har lagt sig i överförmyndarnämndens arbete genom att närvara vid nämndens sammanträde den 30 augusti 2018 och då uppmanat nämnden att utreda hans lämplighet som god man för AA.

Till anmälan har Lars-Olof Gävert fogat flera handlingar ur nämndens akt 174, såsom tjänsteanteckningar, tjänsteskrivelser och sammanträdesprotokoll. Ett av protokollen visar att nämnden har beslutat att skriva av ärendet om hans lämplighet som god man och att en underrättelse till honom om detta har ansetts som uppenbart obehövlig enligt 33 § förvaltningslagen.

I en komplettering till JO den 21 oktober 2019 har Lars-Olof Gävert fört fram att det under lång tid har förekommit allvarliga fel och brister i verksamheten vid Överförmyndarnämnden i Arvika kommun. Han har hänvisat till ett antal artiklar från Sveriges Radio Värmland och Arvika Nyheter och uppgett att den handläggare vid överförmyndarkansliet som har uppmärksammat flera av felen och bristerna, och därefter agerat för att komma till rätta med dem, har fått lämna sin tjänst.

JO:s utredning

Med anledning av Lars-Olof Gäverts klagomål har ett dagboksblad ur nämndens akt 174 och dess sammanträdesprotokoll den 30 augusti 2018 hämtats in och granskats. Till JO:s ärende har även förts de senaste årens protokoll från Länsstyrelsen i Dalarnas läns inspektioner av Överförmyndarnämnden i Arvika kommun.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis följande.

I länsstyrelsens protokoll från den 28 juni 2017 och den 13 november 2018 (dnr 203-6822-2017 och 203-12487-2018) redovisas att det under flera års tid har förekommit allvarliga fel och brister i verksamheten som bl.a. medfört att beslut har fattats i strid mot lag. Det har också enligt länsstyrelsens bedömning funnits otydligheter i fråga om hanteringen av uppgifter som omfattas av sekretess och handläggningstiderna för granskningen av årsräkningar har varit mycket långa. Vid inspektionen den 13 november 2018 uppmanades nämnden att ta fram en handlingsplan och fungerande rutiner för att komma till rätta med de fel och brister som länsstyrelsen funnit.

Sedan den 1 januari 2019 finns en gemensam överförmyndarnämnd för Arvikas och Edas kommuner, som benämns Arvika-Eda överförmyndarnämnd. Länsstyrelsen har inspekterat den gemensamma nämnden vid två tillfällen under 2019, den 13 mars och den 3–4 december (dnr 203-1717-2019 och 203-13509-2019). Syftet med inspektionerna har varit att följa upp de brister som framkommit vid tidigare års inspektioner och att kontrollera hur nämnden arbetat, och arbetar, med att komma till rätta med bristerna. Vid besöket i mars 2019 konstaterades att delegationsordningen var bristfällig och att den handlingsplan som hade tagits fram saknade tydliga mätbara mål. Dessutom framkom att handläggarna hade påbörjat arbetet med att ta fram ett förslag på struktur, men att det var svårt att få tid att fullfölja det arbetet.

I protokollet från den senaste inspektionen uttalade länsstyrelsen att verksamheten fortfarande haltar betänkligt när det kommer till en del stora ärendegrupper. Vid inspektionen fanns fyra arkivskåp med obehandlade ärenden. Vidare hade cirka 90 årsräkningar inte kommit in men några påminnelser hade inte gått ut. Det fanns dessutom fortfarande årsräkningar avseende uppdragsåret 2017 som inte hade granskats. Enligt länsstyrelsen var detta ”under all kritik”.

I länsstyrelsens senaste protokoll framgår att Sveriges Kommuner och Regioner (SKR, tidigare Sveriges Kommuner och Landsting [SKL]) i september 2019 hållit en utbildning för nämnden och kanslipersonalen samt att kommunen har anlitat en

konsult som ska biträda kansliet med bl.a. att ta fram fungerande handläggningsrutiner.

Enligt inhämtad information från SKR tog den utbildning som hölls i september 2019 främst sikte på de centrala regelverken som gäller för överförmyndarnämndens verksamhet. Det framgår vidare att Arvika kommun och överförmyndarverksamheten under 2019 vänt sig till SKR inom ramen för medlemsrådgivningen med frågor som är relevanta för nu aktuellt ärende. Således har t.ex. frågan om närvarorätt för olika tjänstemän vid ett sammanträde i en kommunal nämnd tagits upp. SKR har erbjudit sig att besöka nämnden igen för att ge ytterligare stöd.

JO:s överväganden och bedömning

Det som förs fram i anmälan och som uttalats i protokollen från Länsstyrelsen i Dalarnas län är enligt min mening allvarligt. JO:s tillsyn är emellertid extraordinär. Det innebär att den inte ska ersätta den kontroll och tillsyn som sker genom de ordinarie tillsynsmyndigheterna. JO bör inte heller gripa in under den tid som andra rättsliga processer pågår.

Som framgått är Länsstyrelsen i Dalarnas län den ordinarie tillsynsmyndigheten för överförmyndarverksamheten i Arvika kommun, vilken alltså sedan den 1 januari 2019 sker vid en gemensam nämnd med Eda kommun. De protokoll som jag tagit del av visar att länsstyrelsen de senaste åren återkommande har utövat tillsyn över överförmyndarverksamheten i Arvika kommun och att det förts fram allvarlig kritik beträffande fel och generella brister. Länsstyrelsen har även haft invändningar mot handläggningen av AA:s enskilda ärende.

Den ordinarie tillsynsmyndigheten har alltså utövat tillsyn genom bl.a. inspektioner och har även kontinuerligt följt upp sina iakttagelser. Jag utgår från att Länsstyrelsen i Dalarnas län kommer fortsätta att göra det.

Som redovisats ovan har dessutom överförmyndarnämnden under hösten 2019 påbörjat ett omfattande förändringsarbete med externt stöd. Jag uppfattar att detta arbete fortfarande pågår. Kommunen tycks alltså nu ta situationen på allvar. Slutligen har jag noterat att det pågår flera rättsliga processer mot Arvika kommun med anledning av hur vissa enskilda ärenden har handlagts av överförmyndarnämnden. En sådan process rör AA.

Jag kommer mot denna bakgrund fram till att det inte finns tillräcklig anledning för mig att nu utreda överförmyndarverksamheten i Arvika kommun. Inte heller avser jag att vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av Lars-Olof Gäverts klagomål i övriga delar.

Jag utgår från att kommunen ser till att verksamheten snarast lever upp till det regelverk som gäller och att hanteringen av de enskilda ärendena präglas av rättssäkerhet. Jag kommer att noga följa utvecklingen hos överförmyndarnämnden.

Det finns skäl att skicka en kopia av Lars-Olof Gäverts skrivelser och detta beslut till överförmyndarnämnden och kommunstyrelsen i Arvika kommun för kännedom. En kopia av beslutet ska också skickas till Länsstyrelsen i Dalarnas län och SKR.

Även den av regeringen tillsatta Ställföreträdarutredningen (Ju 2019:03) bör få mitt beslut för kännedom.

Ärendet avslutas.

Katarina Pahlsson

Sophie Welander

I beredningen av ärendet har även byråchefen Carina Sjögren deltagit.

Sändlista

Lars-Olof Gävert (informationsblad bifogas)

Arvika-Eda överförmyndarnämnd (JO:s handling 1 och 4 samt JO:s beslut bifogas)

Kommunstyrelsen i Arvika kommun (JO:s handling 1 och 4 samt JO:s beslut bifogas)

Länsstyrelsen i Dalarnas län (att: Helle Bryn-Jensen)

Sveriges Kommuner och Regioner (att: Kalle Larsson)

Ställföreträdarutredningen; Ju 2019:03 (att: Kathrin Flossing)